

EUROOPA KOHTU OTSUS

7. veebruar 1979*

[...]

Kohtuasjas 136/78,

milles Colmari Cour D'Appel pöördub Euroopa Kohtu poole EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel, et taotleda eelotsust seal menetluses olevas kohtuasjas, mille pooled on:

Ministère Public

ja

Vincent Auer, resident Mulhouse'is,

hagejad:

L'Ordre National des Veterinaires de France

ja

Le Syndicat National des Veterinaires

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president H. Kutcher, kodade esimehed J. Mertens de Wilmars ja Lord Mackenzie Stuart, kohtunikud A. M. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keefe, G. Bosco ja A. Tuffait,

kohtujurist: J.-P. Warner,

kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

1. Oma 9. mai 1978. aasta otsusega, mis jõudis Euroopa Kohtuni 14. juunil 1978, palus Colmari Cour D'Appel kooskõlas EMÜ asutamislepingu artikliga 177 kohtult eelotsust järgmises küsimuses:

Kas see, kui inimesel, kes on omandanud veterinaararstina tegutsemise õiguse ühes Euroopa Ühenduse liikmesriigis ja kes on pärast seda omandanud teise liikmesriigi kodakondsuse, keelatakse teises liikmesriigis seda ametit pidada, on Rooma lepingu artiklis 52 (artiklis 57 füüsilisest isikust ettevõtjate puhul) sätestatud asutamisevabaduse piiramine?"

2. See küsimus tõstas kriminaalmenetluse käigus, milles käsitleti muu hulgas ebaseaduslikku veterinaararstina praktiseerimist Prantsusmaal.

3. Süüdistatav, kes oli algselt Austria kodanik, õppis veterinaarmeditsiini Viinis (Austria), seejärel Lyonis ja lõpuks Parma Ülikoolis, kus ta sai 1. detsembril 1956 veterinaariadoktori kraadi (laurea in medicina veterinaria), 11. märtsil 1957 sai ta selle ülikooli komisjoni poolt esialgse loa veterinaararstina praktiseerimiseks.

4. See luba anti talle Itaalia 8. detsembri 1956. aasta seaduse üleminekusätete alusel, mille kohaselt saab veterinaarmeditsiini praktiseerida tulevikus inimene, kellel lisaks veterinaarmeditsiini doktori kraadile on läbitud ka riigieksam, kuigi enne selle seaduse kehtima hakkamist kraadi saanud ei pea riigieksamit tegema, kui nad esitavad esialgse tegevusloa, mille on väljastanud konkreetse ülikooli selleotstarbeline komitee.

5. Süüdistatav asus elama Prantsusmaale ja 4. oktoobril 1961 sai ta naturaliseerimise teel Prantsusmaa kodakondsuse, misjärel ta palus mitu korda, et temale kohaldataks Prantsusmaa 27. novembri 1962. aasta dekreedid nr 62–1481 sätteid, „milles käsitletakse loomade ravimist ja opereerimist prantsuse kodakondsuse saanud või taasaanud veterinaararstide poolt” (7. detsembri 1962. aasta Journal Officiel de la République Française, lk 12014).

6. Selle dekreedid artikli 1 esimese lõigu kohaselt võib põllumajandusministri käsuga anda loomade ravimise ja opereerimise loa veterinaararstidele, kes on omandanud või taasomandanud prantsuse kodakondsuse ja kellel ei ole Code Rurali artiklis 340 nimetatud riiklikku doktorikraadi.

7. Sama artikli teises lõigus sätestatakse, et kandidaatide kvalifikatsiooni vaatab üle põllumajandusministri juhitud komitee, kes langetab otsuse ametialase pädevuse ja erialase usaldusväärsuse üle. Dekreedid artiklis 3 sätestatakse, et asjaomastele isikutele ei või luba anda, kui neil ei ole kas mõni Prantsusmaal antud konkreetset nimetatud kraad või „välismaal antud veterinaariakraad, mille vastavust Prantsusmaal antud kraadile peaks tunnustama eelnimetatud artikli 1 alusel loodud komitee.”

8. Pädev komitee arvas, et ei saa veterinaarmeditsiini praktiseerimise seisukohast tunnustada süüdistatava kraadi vastavust Prantsusmaal antud kraadile. Sellepärast lükati tema korduvad taotlused tagasi, aga ta praktiseeris ikkagi veterinaarmeditsiini, mille tulemusena on teda mitu korda karistatud.

9. Kohtule edastatud küsimusega soovitakse sisuliselt teada, kas asjaomasel isikul oli riiklikus kohtud süüdistuse aluseks olevate asjaolude aset leidmise ajal kehtinud ühenduse õiguse asutamisvabadust puudutavaid sätteid arvesse võttes õigus nõuda Prantsusmaal õigust tegutseda veterinaararstina, millise elukutse ta oli saanud Itaalias.

10. Riiklik kohus viitab olukorrale, kus füüsiline isik, kes on oma elukohajärgse riigi kodanik ja kes nõuab asutamislepingu asutamisvabadusega seotud sätete kohaldamist, et tal lubataks praktiseerida seal veterinaararstina, kui tal ei ole riigi kodanikelt selleks nõutavat kraadi, kuid on teises liikmesriigis omandatud kvalifikatsioon, mis lubab tal pidada seda ametit teises liikmesriigis.

11. Samuti tuleks mainida, et antud küsimus puudutab aega, kui diplomite, tunnistuste ja muude kvalifikatsioonide vastastikuse tunnustamist puudutavat asutamislepingu artikli 57 lõiget 1 ei kohaldata veel veterinaararstidele.

12. Seda küsimust reguleeriti hiljem nõukogu 18. detsembri 1978. aasta direktiivis 78/1026, mis käsitleb veterinaariaalaste diplomite, tunnistuste ja muude kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide vastastikust tunnustamist ja mis sisaldab meetmeid asutamisõiguse ja teenuste osutamise vabaduse kasutamise hõlbustamiseks (EÜT L 362 lk 1; ELT eriväljaanne 06/01, lk 81), mida täiendab nõukogu sama kuupäeva direktiiv 78/1027 veterinaararstide tegevust käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (EÜT, L 362, lk 7; ELT eriväljaanne 06/01, lk 87).

13. Neist direktiividest esimese artikli 18 ja teise artikli 3 kohaselt on liikmesriikidel direktiividest teavitamisest alates kaks aastat aega, et kehtestada nende täitmiseks vajalikud meetmed.

14. Sellepärast tuleb vaadelda, kas ja kui, siis mil määral selle liikmesriigi kodanikel, kus nad end asutasid, oli kõnealusel ajal õigus nõuda asutamislepingu artiklite 52–57 sätete kohaldamist eelkirjeldatud olukorras.

15. Neid sätteid tuleb tõlgendada asutamislepingu eesmärkide ja nende paiknemise alusel selle üldises ülesehituses.

16. Asutamislepingu artikli 3 kohaselt hõlmab ühenduse ühtse turu loomisele suunatud tegevus muu hulgas isikute ja teenuste vaba liikumise takistuste kõrvaldamist.

17. Asutamislepingu artikli 7 kohaselt on selle reguleerimisalas keelatud igasugune diskrimineerimine kodakondsuse alusel.

18. Seega peaks isikute vaba liikumine kaasa aitama sellise ühisturu loomisele, kus liikmesriikide kodanikel on võimalik tegeleda majandustegevusega asutades end või pakkudes teenuseid ükskõik millises kohas ühenduse territooriumil.

19. Mis puudutab asutamisvabadust, siis selle eesmärgi elluviimine toimub esiteks asutamislepingu artikliga 52, milles sätestatakse, et üleminekuperioodi jooksul kaotatakse „järk-järgult piirangud, mis kitsendavad liikmesriigi kodaniku asutamisvabadust teise liikmesriigi territooriumil” ja teiseks, et selline asutamisõigus hõlmab õigust alustada ja

jätkata tegutsemist füüsilisest isikust ettevõtjana [...] neil tingimustel, mida oma kodanike jaoks sätestab selle riigi õigus, kus niisugune asutamine toimub.”

20. Kuivõrd artikkel 52 on mõeldud tagama üleminekuperioodil otseselt kodanikega võrdset kohtlemist, siis puudutab see ainult iga liikmesriigi teiste liikmesriikide kodanikke (ja saabki vaid neid puudutada), sest võõrustajariigi kodanikele kohaldatakse juba määratluse tõttu kõnealuseid eeskirju.

21. Ent asutamislepingu artiklite 54 ja 57 sätetest võib näha, et kodanikega võrdse kohtlemise eeskirja kohaldamisega üksi asutamisvabadust ei taga, sest alles jäävad kõik võõrustajariigi kodakondsuse puudumisega mitteseotud takistused, eelkõige need, mis on seotud erinevates kohase ametialase kvalifikatsiooni omandamist käsitlevates riiklikes seadustes sätestatud tingimuste erinevusega.

22. Eesmärgiga tagada täielik asutamisvabadus sätestatakse asutamislepingu artiklis 54, et nõukogu koostab üldise programmi olemasolevate asutamisvabaduse takistuste kaotamiseks ja artiklis 57 sätestatakse, et nõukogu annab välja direktiivid diplomite, tunnistuste ja muude kvalifikatsioonitõendite vastastikuse tunnustamise kohta.

23. Nii asutamislepingu artiklite 54 ja 63 rakendamisel 18. detsembril 1961 koostatud üldiste programmide (EÜT inglisekeelne eriväljaanne, teine seeria, IX lk 3 ja 7) kui ka nende programmide elluviimisel välja antud direktiivide üldisest ülesehitusest on näha, et asutamisvabaduse ja teenuste osutamise vabaduse isikute suhtes kohaldamise (ratione personae) ala määratakse igal juhul asjaosaliste kodakondsust arvestamata.

24. See idee on eelkõige diplomite, tunnistuste ja muude kvalifikatsioonide vastastikuse tunnustamise mõjuga seoses kooskõlas asutamislepingu artiklis 7 sätestatud üldise eeskirjaga, et asutamislepingu kohaldamisalas on keelatud igasugune diskrimineerimine kodakondsuse alusel.

25. Mis puudutab veterinaararstina tegutsemist, siis seda ideed kinnitas täielikult deklaratsioon, milles käsitletakse direktiivide kohaldamisalasse jäävate isikute määratlust ja mis oli nõukogu selle istungi protokollis, kus võeti vastu direktiivid diplomite vastastikuse tunnustamise ning veterinaararstide tegevust käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta.

26. Deklaratsioonis on kirjas, et „nõukogu kinnitab, et asjaomase liikmesriigi ja teiste liikmesriikide kodanikele tuleb asutamisvabadust võimaldada samadel tingimustel, mis kehtib ka teiste direktiivide puhul.

27. Nii kohtule saadetud küsimuses kui ka riikliku kohtu otsuse põhjendustest nähtub, et kohus sooviks samuti teada, kas see, et asjaomane isik omandas prantsuse kodakondsuse naturalisatsiooni teel pärast Itaalias kraadide ja kvalifikatsiooni saamist, mõjutab vastust esitatud küsimusele.

28. Asutamislepingus ei ole sätet, mis selle kohaldamisalas võimaldaks kohelda liikmesriigi kodanikke erinevalt sõltuvalt selle riigi kodakondsuse saamise ajast ja viisist,

kui neil on ühenduse õiguse sätetele toetumise ajal ühe liikmesriigi kodakondsus ja kui lisaks sellele on täidetud kõik teised asjaomase eeskirjaga seotud tingimused.

29. Seega, kui hinnata ühe liikmesriigi kodaniku õigusi nii enne kui ka pärast eelnimetatud direktiivides nimetatud aega, siis ei ole liikmesriigi kodaniku staatuse saamise kuupäeval mingit tähtsust, kui ta on see olemas ajal, kui ta soovib ühenduse õiguse kohaldamist enda suhtes, sest selle õiguse kasutamiseks peab ta olema liikmesriigi kodanik.

30. Eeltoodud kaalutlustest nähtub, et asutamislepingu artiklit 52 tuleb tõlgendada nii, et enne päeva, mil liikmesriigid pidid võtma 18. detsembri 1978. aasta direktiivide 78/1026 ja 78/1027 järgimiseks vajalikud meetmed, ei saa liikmesriigi kodanikud sellele sättele mingi tingimusel toetuda liikmesriigis veterinaararstina tegutsemise osas, vaid peavad leppima siseriiklikes õigusnormides sätestatuga.

31. See vastus ei mõjuta kuidagi eelmainitud direktiivide mõju alates ajast, kui liikmesriigid pidid neid täitma.

Kohtukulud

32. Prantsuse Vabariigi ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kulusid kohtule esitatud arvamustele ei hüvitata.

33. Kuna käesolev menetlus on põhikohtuasja poolte jaoks üks osa riikliku kohtu menetluses olevas kohtuasjas, siis langetab kohtukulude kohta otsuse riiklik kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastates talle Colmari Cour D'Appel'i poolt 9. mai 1978. aasta otsusega edastatud küsimusele, otsustab:

Asutamislepingu artiklit 52 tuleb tõlgendada nii, et enne päeva, mil liikmesriigid pidid võtma 18. detsembri 1978. aasta direktiivide 78/1026 ja 78/1027 järgimiseks vajalikud meetmed, ei saa liikmesriigi kodanikud sellele sättele mingi tingimusel toetuda liikmesriigis veterinaararstina tegutsemise osas, vaid peavad leppima siseriiklikes õigusnormides sätestatuga.

Kutcher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Donner Pescatore

Sørensen O'Keefe Bosco Tuffait

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 7. veebruaril 1979. aastal Luxembourgis.

A. Van Houtte

H. Kutcher

Kohtusekretär

President